

Utbildningsinspektion i Hällekis skola, förskoleklass och årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	3
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hällekis skola den 15 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Götene kommun och Hällekis skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Hällekis skola intervjuades rektorn, elever, personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Hällekis skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	52
Förskoleklass	16
Grundskola	150

Källa: *Kommunens statistik*

Hällekis skola ligger i det lilla samhället Hällekis ca 15 kilometer från tätorten Götene. Skolan byggdes ursprungligen 1959 och upprustades och byggdes till 1983. Ett stort antal elever reser med buss till skolan från den omgivande bygden. Andelen elever med invandrarbakgrund är mycket låg. De elever som i årskurs 6 valt tyska, franska eller spanska som språkval får denna undervisning i Fornängsskolan i Götene. I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hällekis skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Hällekis skola präglas av en lugn och trygg lärandemiljö. Elever, lärare och personal anser att skolan är trevlig och omhändertagande. Integrationen mellan elever i olika åldersgrupper är god. Alla känner alla och eleverna trivs i skolan. Personalen är engagerad och arbetar för att alla elever skall bli sedda.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Elevers val erbjuds inte (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Eleverna får inte undervisning i ämnena hem- och konsumentkunskap och teknik före utgången av årskurs 5 i sådan utsträckning att de ges möjlighet att nå målen i ämnet för årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör analysera resultaten på de nationella ämnesproven så att skolan med analysen som grund kan nå en ökad måluppfyllelse för eleverna.
- Skolan bör tydliggöra för eleverna skolans demokratiuppdrag och de aktiviteter man gör för att uppfylla uppdraget.
- Skolan bör arbeta för att skapa samarbete med mottagande skola i syfte att ge eleverna möjlighet att se den röda tråden i sin utbildning.
- Skolan bör analysera orsakerna till den förhållandevis höga andelen elever med svenska/engelska som språkval.
- Skolan bör tillse att all utrustning är aktuell.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

I kvalitetsredovisningen för Hällekis skola redovisas elevernas resultat på de nationella ämnesproven för årskurs 5. I Kvalitetsredovisningen anges resultaten både i form av antal elever som nått målen och antal elever som bedöms vara på väg att nå målen.

Tabell 1	Andel elever (%) godkända vid nationella prov, årskurs 5			
	Antal elever	Svenska	Matematik	Engelska
2005	34	67	59	70
2006	28	86	86	75

Källa: Skolans kvalitetsredovisningar för 2004/05 resp. 2005/06.

Som framgår av ovanstående tabell är resultaten för 2006 bättre än föregående år. I kvalitetsredovisningen finns dock ingen analys av orsakerna till de förbättrade resultaten. Skolan har heller inte redovisat en sammanställning av elevernas resultat för övriga ämnen. I samtal med personalen framgår dock att de bedömer att eleverna når goda resultat i dessa ämnen. Inspektörerna kan dock konstatera att 25 procent av eleverna inte når nivån för godkänt vid nationella ämnesprovet i engelska och att 14 procent inte når nivån för godkänt vid motsvarande ämnesprov i svenska och matematik varför inspektörerna bedömer att skolan bör analysera resultaten på de nationella ämnesproven så att skolan med analysen som grund kan arbeta för att nå en ökad måluppfyllelse för eleverna.

Vid Hällekis skola framstår elevernas lärandemiljö som lugn och trygg, strukturerad och inbjudande. Förhållandet mellan elever och vuxna präglas av ömsesidig respekt. I samtal med elever framkommer dock att det ibland förekommer bråk mellan elever på skolgården eller i bussen. Eleverna säger dock att de vuxna agerar direkt när bråk uppstår.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder enligt lag ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för

att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje enskild verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. Sedan den 15 oktober 2006 finns en förordning som stadgar att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

I Hällekis skola finns en likabehandlingsplan. I denna anges att man vill använda sig av ett systemiskt förhållningssätt för att skapa en skola där elever, personal och föräldrar har möjlighet att ha en aktiv roll. Med systemiskt förhållningssätt som metod löser man konflikter genom att låta alla inblandade komma till tals. Det är viktigt att man pratar med varandra, inte om varandra och det finns oftast inte en sanning utan alla har rätt till sin upplevelse. Skolans likabehandlingsplan innehåller emellertid inte en översikt över åtgärder som främjar likabehandling och inte heller vilka åtgärder som skall påbörjas det närmaste året. Vidare är likabehandlingsplanens ansvarsfördelning otydlig och det går inte att utläsa när och hur planen skall revideras. Likabehandlingsplanen uppfyller därmed inte lagens krav. Se vidare kommunrapporten.

Hällekis skola erbjuder barnen en lugn och trygg studiemiljö. Barnen är uppdelade på två spår vilka håller till i varsin del av byggnaden. Spår 2 har sina lektionssalar liggande på rad utefter en korridor vilket gör att bara de elever som skall vara i salarna är där. Spår 1 har sina salar samlade runt en gemensam yta där utrymmet för förskoleklassen måste passeras för att inomhus ta sig till skolans expedition. Genom förskoleklassens utrymme och den gemensamma ytan kan man också ta sig till skolbarnsomsorgens lokaler.

I samtal med rektor, personal och elever framgår det att elevernas förmåga till inflytande och delaktighet stimuleras och tränas på flera olika sätt. På skolan finns ett elevråd som sammanträder regelbundet. Det finns också ett antal intressegrupper i vilka ett flertal elever är delaktiga. Därtill kan lärarna ge olika exempel på hur de bjuder in eleverna till att vara delaktiga i planerandet av undervisningen. Detta till trots är många av de elever inspektörerna samtalar med inte medvetna om det inflytande de har. Inspektörerna bedömer att skolan bör tydliggöra för eleverna skolans demokratiuppdrag och de aktiviteter man gör för att uppfylla uppdraget.

Organisation och arbetssätt

Undervisningen sker i åldersblandade klasser vilket ger eleverna möjlighet att utvecklas i sin egen takt. Elever som har svårigheter i ett ämne kan få arbeta med elever som är ett år yngre medan de lite duktigare eleverna kan få arbeta med de som är äldre. Personalen upplever dock ett problem för eleverna när de går vidare till årskurs 7 vid Fornängsskolan. Enligt lärarna tar då inte undervisningen vid där den slutat på Hällekis skola utan planeringen utgår från att alla elever kan lika mycket. För många elever innebär det att den röda tråden i undervisningen från årskurs 1 till 9 bryts. Lärarna upplever att den dokumentation som följer varje elev från Hällekis skola inte används av personalen på den mottagande skolan. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att skapa samarbete med mottagande skola i syfte att ge eleverna möjlighet att se den röda tråden i sin utbildning.

Inför årskurs 6 får eleverna göra ett språkval. De kan då välja mellan tyska, franska, spanska eller svenska/engelska. En förhållandevis stor andel av elever-

na, ca 30 procent, har vid tiden för inspektionen svenska/engelska som språkval. Detta kan jämföras med officiell statistik från Skolverket vilken säger att ca 5,9 procent av landets elever vilka gör språkval inför årskurs 6 hade svenska/engelska som språkval 2005.¹ Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera orsakerna till den förhållandevis höga andelen elever med detta språkval.

Hällekis skola har ett system för att följa upp varje elevs kunskapsutveckling och fånga upp de elever som är i behov av särskilt stöd. Varje termin hålls klasskonferenser där alla elevers skolgång diskuteras. För de elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd upprättas ett åtgärdsprogram. Ansvarig för detta är respektive klasslärare.

På skolan finns ett lokalt stödteam bestående av skolsköterska, specialpedagog, speciallärare och en ”Reading Recovery-lärare”. Detta team träffas en gång per månad för att följa upp de olika arbetsinsatser som görs kring en elev. Inspektörerna bedömer att de elever som behöver stöd också får det i enlighet med författningarnas krav.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges vid utvecklingssamtalet. I samband med utvecklingssamtalet skall en individuell utvecklingsplan upprättas för eleven. Planen skall vara ett framtidsytande dokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. I Hällekis skola följs elevernas kunskapsutveckling upp bland annat genom utvecklingssamtalen vid vilka eleverna har en aktiv roll. Såväl elever som föräldrar uppger att utvecklingssamtalen ger dem värdefull information om elevens kunskapsutveckling.

Elevernas utveckling följs upp i alla ämnen utifrån stegblad och dokumentationen samlas i elevens portfolio och i en pedagogmapp som upprättats för varje elev. Portfolion och pedagogmappen följer eleven i dennes skolgång men lärarna på Hällekis skola har en känsla av att pedagogmappen stannar hos handledaren i mottagande skola i samband med överlämnandet, och att den där inte längre fyller någon funktion. Lärarna upplever inte heller att elevernas portfolio efterfrågas av mottagande skola. Enligt lärarna förekommer det heller inte någon återkoppling av elevernas kunskapsresultat i de senare skolåren till den avlämnande skolan. Detta innebär att de avstämningsstillfällen som nationella proven och betygssättningen utgör inte används som ett redskap för att reflektera över och utveckla undervisningen i samtliga årskurser. Resultaten tenderar att bli en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisar/undervisat eleverna. Inspektörerna vill påpeka att resultat vid nationella prov och betygssättningen är en följd av den undervisning eleverna mött under sin samlade skoltid och att resultaten kan ses som ett av underlagen i skolutvecklingsarbetet. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Hällekis skola har framtidsytande individuella studieplaner och att dessa studieplaner lever upp till kraven i författningarna.

¹ Uppgifterna är hämtade ur Skolverkets Rapport 283, ”Beskrivande data 2006”. Mätningen är gjord den 15 oktober 2005. Av landets alla årskurs 6-elever hade då 76,5 procent någon form av språkval. 4,5 procent av landets alla elever hade då svenska/engelska som språkval. Av de 76,5 procent som gjort språkval blev andelen ca 5,9 procent.

Kvalitetsarbete och ledning

På Hällekis skola är personalen i hög grad involverad i det systematiska kvalitetsarbetet. Personalen sätter upp mål för verksamheten vilka utvärderas i slutet på läsåret. Utvärderingar av verksamheten i stort görs kontinuerligt under året, och den kvalitetsredovisning som upprättas påverkar hur undervisningen planeras kommande år. I samtal med personalen framgår det att elevernas resultat på de nationella ämnesproven och måluppfyllelsen i övriga ämnen analyseras men denna analys redovisas inte i kvalitetsredovisningen. Kvalitetsredovisningen behandlar elevernas resultat endast i engelska, matematik och svenska. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte är upprättad i enlighet med författningarnas krav.

Hällekis skola leds av en rektor som innehaft befattningen i 15 år. Rektor har genomgått den statliga rektorsutbildningen som en av de första i landet. På skolan finns en pedagogisk ledningsgrupp som förutom av rektor också består av arbetslagsledaren för respektive arbetslag. Rektor är känd av alla barn på skolan och inspektörerna bedömer efter samtal med såväl personal, elever som med rektor att han är väl förtrogen med verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. I samtal med elever och personal framgår att eleverna inte erbjuds elevens val. Vidare framgår det också att eleverna inte får undervisning i ämnena hem- och konsumentkunskap och teknik i sådan utsträckning att de har möjlighet att nå målen för årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolan måste tillhandahålla elevens val. Inspektörerna bedömer också att eleverna måste få undervisning i hem- och konsumentkunskap och i teknik i sådan omfattning att de har möjlighet att nå mål att uppnå i före utgången av årskurs 5.

Enligt rektor har samtliga undervisande lärare i Hällekis skola pedagogisk utbildning. Enligt kvalitetsredovisningen för 2005/06 var lärartätheten 8,4 lärare per 100 barn, att jämföra med 8,7 för kommunen och 8,0 för riket.

I Hällekis skola finns en utarbetad plan för kompetensutveckling och varje anställd har en individuell kompetensutvecklingsplan. Kompetensutvecklingen består av högskoleutbildningar som t.ex. didaktikkurser i matematik, inspirerande föreläsningar och auskultationer hos kollegor. Personalen skriver också loggböcker vilka förväntas påverka den individuella kompetensutvecklingen.

Skolans lokaler och utemiljö ger möjlighet till en inspirerande undervisning. Skolans läromedel och utrustning är i allt väsentligt anpassade till dagens behov för att tillhandahålla en tidsenlig utbildning men inspektörerna kan konstatera att det i flera klassrum finns kartor vilka visar de länder som fanns före 1989. Inspektörerna bedömer att skolan bör tillse att all dess utrustning är aktuell.

Datum	Ort
2007-10-26	Göteborg

Sven-Olof Lundin

Ulla-Britt Norin